

Золотухіна Л.О.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

ЩОДО ЗАХИСТУ ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ПРАЦІВНИКІВ ТА РОБОТОДАВЦІВ

Захист суб'єктивних прав та законних інтересів нерозривно пов'язаний із суб'єктом його здійснення. Разом з тим, вибор такого суб'єкта та відповідної форми захисту залежить від природи суб'єктивних прав та законних інтересів, які підлягають захисту.

Законний інтерес, з одного боку, являє собою закріплену в праві юридичну можливість, а з іншого боку, спрямований на задоволення суб'єктами трудового права власних інтересів, які не протирічать державним. Розглядаючи законний інтерес як юридичну можливість, яка закріплена в праві, можна дійти до висновку, що при реалізації норми КЗпП України, яка надає не суб'єктивне право, а законний інтерес, працівник або роботодавець набуває певні права, захист яких передбачений законом.

Так, наприклад, у ч. 2 ст. 84 КЗпП України вказано, що за сімейними обставинами та з інших причин працівникові може надаватись відпустка без збереження заробітної плати. Оскільки у роботодавця відсутній обов'язок надати працівникові відпустку без збереження заробітної плати, то дана норма спрямована на реалізацію працівником свого законного інтересу за згодою роботодавця. Однак, якщо роботодавець погодиться надати працівникові таку відпустку та підпише заяву, то у працівника в даному випадку виникне право на відпустку без збереження заробітної плати. Відсутність працівника на роботі в ці дні не може бути підставою для його звільнення в тому випадку, якщо роботодавець передумає.

Таким чином, реалізація законного інтересу обумовлена можливістю захисту кореспондуючого здійсненому законному інтересу суб'єктивного права.

Треба погодитись з твердженням, що можливість звертатися за захистом у випадку порушення не тільки прав, але й законних інтересів – гарантія, яка забезпечує здійснення останніх. Відповідно, сама природа законного інтересу, закріпленого в нормах трудового права, виключає для працівника можливість вимагати від роботодавця задоволення своїх соціально-трудова потреб. У той же час, реалізуючи свій законний інтерес за погодженням із роботодавцем, працівник набуває прав, які підлягають захисту у відповідності з чинним законодавством.

Розглядаючи законний інтерес з точки зору задоволення суб'єктами трудового права своїх інтересів, можна прийти до наступного. Метою здійснення суб'єктивного права є задоволення інтересу. Іншими словами, задоволення інтересу

є результатом реалізації суб'єктивного права. Законні інтереси реалізуються за активної поведінки суб'єкта. Тільки за допомогою права відбувається задоволення інтересу. Без наданої законодавцем можливості задовольнити інтерес та без будь-яких дій законний інтерес не буде реалізований.

КЗпП України забезпечує реалізацію організаційних, виробничих, матеріальних інтересів працівників та роботодавців, які закріплені у суб'єктивному праві.

Законний інтерес підштовхує суб'єктів трудового права скористуватись суб'єктивним правом на захист. Отже, законний інтерес спонукає працівника звернутись, наприклад, до суду за захистом порушеного права або відмовитись від такого захисту.

Способи захисту трудових прав та законних інтересів формуються в рамках форми захисту прав та інтересів суб'єктів трудового права. Наприклад, в рамках судової форми захисту можна виокремити такий спосіб захисту, як задоволення позову або відмова від позову; при адміністративній формі способом захисту буде задоволення або відмова в задоволенні скарги працівника. В якості результату суспільної форми захисту можна розглядати угоду, досягнуту сторонами.

У чинному КЗпП України не міститься окремої статті, яка б вказувала на форми захисту трудових прав та інтересів, що безперечно можна віднести до прогалини в трудовому законодавстві. З огляду на це, вважаю за необхідне закріпити у новому Трудовому кодексі норму, яка б вказувала на такі форми захисту трудових прав, свобод та інтересів: 1) захист трудових прав та законних інтересів професійними спілками; 2) судовий захист; 3) самозахист працівниками своїх трудових прав; 4) державний контроль за дотримання трудового законодавства.

Разом з тим, хотілося б відмітити, що сучасна правозастосовча практика свідчить про те, що в більшості випадків законні інтереси суб'єктів трудового права захищаються опосередковано шляхом захисту суб'єктивних прав працівників та роботодавців.

Таким чином, говорячи про захист прав та свобод суб'єктів трудового права необхідно також згадувати й про захист законних інтересів, оскільки їх захист свідчить про високий рівень правової культури в суспільстві та ефективність діючого правового механізму.

Золотухіна, Л.О. Щодо захисту законних інтересів працівників та роботодавців [Текст] / Л.О. Золотухіна // Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 5-7 червня 2014 р. / Ред.кол.: В.С. Венедіктов, А.М. Куліш, М.М. Бурбика; За ред.: В.С. Венедіктова, А.М. Куліша. - Суми : СумДУ, 2014. - С. 157-159.